

“ZIEMEĻU SALAS” ULBROKAS BIBLIOTĒKAS “KRĒSLAS STUNDĀ”

"Ceļot prot tas, kā sirds ir redzīga un kā acs prot apstāties un svētīt. Ceļot prot tas, kas savu sirdi prot atraisīt. Kad acis, ausis un sirds atveras, dvēsele izpeldas skaistumā". /Zenta Mauriņa/

Latvijas svētku nedēļā, viens no atzīmējamiem pasākumiem, kas norisinājās Ulbrokas bibliotēkas telpās, bija Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas ikgadējā "Krēslas stunda". Ziemeļvalstīs šis pasākums norisinājās 21 reizi, Latvijā – 20, bet Ulbrokas bibliotēkā – 13 reizi. Kopumā uz šo brīdi pasākumam reģistrējušās ap 2294 bibliotēku. Visaktīvākie dalībnieki mīt Lietuvā, kur Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas ietvaros pasākumus organizē vairāk nekā 600 bibliotēkas. Otrā vietā ir valsts no vēsajiem ziemeļiem – Zviedrijas, bet trešajā vietā ir Latvijas bibliotēkas. Kā vienmēr, pasākuma apmeklētājus priecēja lielais, nedēļas tēmai veltītais plakāts, kura autore šogad ir igauņu māksliniece Regīna LukaTompere (Regina Lukk-Toompere). Igaunijā viņa visvairāk pazīstama ar to, ka ilustrējusi igauņiski izdoto "Lotes ceļojums uz dienvidiem" variantu. Viņa ilustrējusi un izstrādājusi vairāk nekā septiņdesmit grāmatas, plakātus un pastkartes. 12 reizes ieguvusi balvu par labāko bērnu grāmatas dizainu Igaunijā, vairākas reizes ieguvusi Astrīdas Lindgrēnas piemiņas balvu. Pamatinformācija par šo Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļu atrodama adresē <http://www.bibliotek.org/lv/>.

14. februārī Ulbrokas bibliotēkā pulcējās gan vecāki, gan jaunāki klausītāji, lai gūtu iespaidu par lielākajām Ziemeļvalstu salām. Pasākumu aizsākām ar stāstījumu par grāmatām, kuras literāri un ģeogrāfiski ir saistītas ar salām. Sākot no pavisam bērnišķīgām un attālinātām no ziemeļiem – Jutas Langreiteres "Kapteinis Šārkis un bagātību salas noslēpums" un Astrīdas Lindgrēnas "Mēs - Sālsvārņas salas vasarnieki" līdz nozaru literatūrai, kurā uzmanība pievērsta salām kopumā un tieši ziemeļu salām – Lato Lapsas "Razbainieku salas" un Kenta Rokvela "Salamina". Arī paši pasākuma apmeklētāji dalījās ar pieredzi, kas saistīta ar "saliskiem" grāmatu nosaukumiem un saturu. Jāatzīst, ka mūsu bibliotēkā visvairāk iespiesto avotu saistīti ar Grenlandi un Islandi, bet var lasīt arī par baltiešiem tuvākām salām – Roņu salu un Sāmsalu. Iespējams arī literāri izceļot ārpus Ziemeļvalstu robežām – uz Bimini, Korfu, Zālamana salām un citām neskaitāmām peldošām apskates vietām, kurās orientēties, palīdzēs bibliotēkā skatāmais "Lielais pasaules atlants".

Baudāmu skatījumu acīm nodrošināja bibliotēkas domubiedre Anda Zandberga. Kopīgi lūkojām Gotlandes un Islandes gandrīz kailās, bet aizraujošās ainavas. Klintis, ledāji, geizeri, vulkāni – dabas izpildījumā. Salinieku pilsētiņas mājiņas, baznīcas, kapavietas laivas formā – pašu iedzīvotāju roku darbs.

Tālāk, neliela tējas pauze, kā jau tas sveču gaismā un ziemeļos piedien.

(Islandes ainava, foto – A. Zandberga)

Uzturot noskaņu, fragmentus no somu – zviedru autores noveles “Ledus”, šogad lasīja mūsu jaukā kolēģe no Sauriešu bibliotēkas Aija Sausiņa. Kā katru gadu, fragmenta lasīšana ir nopietns pasākums, un tas prasa lielu pacietību, taču Aija lieliski sagatavojusi stāstu par jaunā mācītāja ierašanos Ēru salās, par salinieku sadzīvi un sarunām pēckara perioda ziemeļvalstīs.

Turpinot sarunu, minējām atsevišķas salas, kurām ir pašām savi karogi. Tā tas ir Dānijas Karalistē ietilpstošajai Grenlandei un Fēru/Fārēru vai Ēru salām. Tā Somijas lēnei – Ālandu/Olandes salām arī ir savi karogs. Grenlandes galvaspilsēta ir Nūka/Gothoba, bet Fēru salu – Touršavna. Ālandu/Olandes salām - Mariehamna. Tostarp pieminējām arī Svalbāru/Špicbergenu, kas ir Norvēģijas teritorija Arktikā. Daudzām salām, laikam ejot, nosaukumi ir mainījušies. Dažas no tām atrodamas kartē. Citas – tik sīkas, ka knapi saskatāmas. Daži nosaukumi, kurus pieminējuši ceļotāji, liek šaubīties par to esamību, bet cītīgāks pētnieks varbūt atradīs, kur ziemeļvalstīs atrodama Irāna, Trāna, Lovuna, Engevāgena, Meloja, Bolga, Amnoja, Andoja, Pargasa, Jana Meja un citas salas.

Ir arī noslēpumainas salas, kuru eksistence un atrašanās vieta ir grūti nosakāma. Piemēram, Tule – leģendāra sala Eiropas Ziemeļos, kuru pirmais aprakstījis Senās Grieķijas ceļotājs Pītejs. Vēl viduslaikos Tules nosaukums attiecināts uz daļu Britānijas, Skandināvijas, Jūtlandes, Fēru, Šetlandas, Hebridu salām, Islandi, Grenlandi un pat Sāmsalu.

Noslēgumā minējām viktorīnu “Cik labi Tu pazīsti Ziemeļvalstis?” Par to Paldies Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas Latvijā galvenajiem organizatoriem – Ziemeļvalstu Ministru padomes birojam Latvijā, kurš mūs ik gadus nodrošina ar krāšņiem plakātiem un interesantiem prezentācijas materiāliem. Viktorīna mūs iekustināja uz kopīgu, interaktīvu sarunu. Pēc tam arī aktīvāko apbalvošana ar uz ceļošanu vedinošām balvām. Prieks, ka visa vakara garumā sarunā darbojāmies kopīgi. Tā radās arī iespējamās tēmas nākamo gadu “Krēslas stundām” par rūnu izcelsmi un maģiju, kā arī vietvārdu un personvārdu īpatnībām ziemeļos. Paldies visiem, kas ik gadu atbalsta un pagodina ar ierašanos mūsu “Krēslas stundas” pasākumos!

(foto – Ivita Duļbīnska)

Fotogalerija: <http://stopini.lv/lv/kultura/ulbrokas-biblioteka/galerijas/kreslas-stunda-2017>
<http://stopini.lv/lv/kultura/ulbrokas-biblioteka/galerijas/kreslas-stunda-2017-ziemelu-salasziemelu-salas>

Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkas bibliogrāfe
Ieva Mūrniece

2017. gada 16. novembris